

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 20/19534-11
Saksbehandler Kenneth Andresen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for utdanning og kompetanse	18.05.2021
Fylkesutvalget	08.06.2021
Fylkestinget	15.06.2021

Skolebruksplan Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Skolebruksplanarbeidet gjennomføres som beskrevet i denne saken.
2. Økonomiske rammer og finansiering av tiltak besluttes i det årlige budsjettarbeidet og følges opp i henhold til gjeldende økonomireglement.
3. Beslutning om gjennomføring av tiltak i porteføljen av vedlikeholds- og investeringstiltak gjøres gjennom budsjettvedtak, og eventuelt gjennom vedtak av tertialrapporter gjennom året.
4. Hovedutvalg for utdanning og kompetanse orienteres om prosessen knyttet til skolebruksplanen. Hovedutvalg for samferdsel orienteres om fremdrift og gjennomføring av byggeprosjektene.

Vedlegg

Status oppfølging av bygningsmessige tiltak i skolebruksplan fase 1

Sammendrag

Skolebruksplan Agder er et langsiktig arbeid for å utvikle strukturen på den videregående skolen i Agder til beste for elevene. Arbeidet skal gjennomføres med god medvirkning fra kommuner og arbeidsliv.

Tiltak fra skolebruksplan fase en, vedtatt i fylkestinget i juni 2020, gjennomføres som del av arbeidet med skolebruksplanen. Noen av disse tiltakene er allerede fullført. Det etableres nå en tverrfaglig arbeidsgruppe som skal jobbe videre med skolebruksplanen.

Saksopplysninger

Bakgrunn

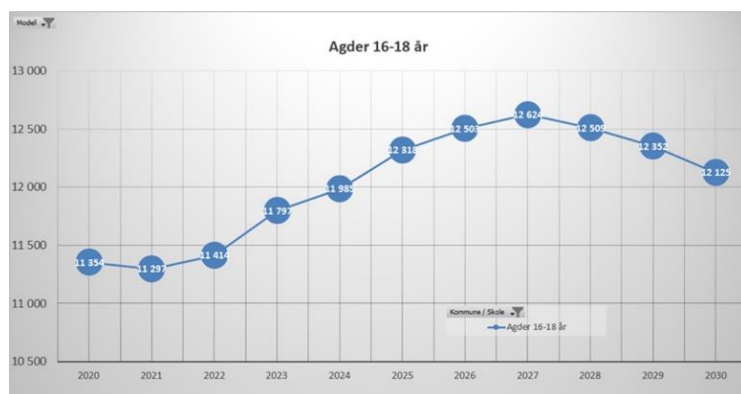
Denne saken fremmes for å avklare videre arbeid med skolebruksplanen for den videregående skolen i Agder. Dette er et komplisert og langsiktig arbeid som omfatter mange fagområder i fylkeskommunen, og som krever godt samarbeid med kommuner og arbeidsliv. Det er derfor viktig med en tydelig politisk beslutning om arbeidsmåte for å optimalisere utnyttelsen av skolebygg for den videregående skolen i Agder.

Det er spesielt to tidligere vedtak som legger føringer for arbeidet med skolebruksplanen. Det ene er vedtak om skolebruksplan fase en i fylkestinget i juni 2020. Den andre er vedtak om budsjett for 2021 og økonomiplan 2021-24 i fylkestinget i desember 2020. Begge disse vedtakene legger føringer for gjennomføring av arbeidet som beskrives i denne saksfremstillingen.

I begge vedtakene er det henvist til «fase to av skolebruksplanen».

Fylkeskommunedirektøren foreslår i denne saken at fase to av skolebruksplanen gjennomføres som et langsiktig arbeid for utvikling av strukturen på den videregående skolen i Agder. Å kalle dette fase to av skolebruksplanen blir fort en kime til uklarhet. For å unngå dette kaller vi derfor denne fasen heretter for «Skolebruksplan Agder».

Figuren nedenfor er tatt med for å illustrere et av flere utviklingstrekk som påvirker etterspørselen etter videregående utdanning. SSBs prognoser viser at antall innbyggere 16-18 år vil vokse mot 2027 og at antallet så faller med 500 personer innen 2030.

Mandat

Skolebruksplanarbeidet gjennomføres som en langsiktig prosess for å effektivisere strukturen på den videregående skolen i Agder. Det vil si å jobbe for kontinuerlig å optimalisere forholdet mellom tilbud og etterspørsel etter skolebygg, standarden på disse og byggenes innhold. Analyser og drøftinger av langsiktige utviklingstrekk settes opp mot mål i regionplan Agder 2030. Sentrale tema er utvikling innen demografi, elevsammensetning, kompetansebehov i arbeidsmarkedet, nasjonale reformer og økonomiske rammer.

Skolebruksplan fase en er avsluttet. Gjennomføring av tiltakene fra denne fasen gjennomføres i tråd med prosjektrammeverket for Agder fylkeskommune og som porteføljestyring av vedlikeholds og investeringsprosjekter. Porteføljestyringen innebærer løpende prioritering og gjennomføring av tiltak. Porteføljestyringen gjøres i tråd med tiltakene fra fase en samt nye behov for oppdatering av struktur, standard og innhold på skolebyggene.

Finansiering av tiltak avklares i den ordinære budsjettprosessen, og gjeldende økonomireglement.

Organisering av arbeidet

Arbeidet med skolebruksplanen organiseres som vist i figuren nedenfor.

En person er prosesseier for hele arbeidet. Dette skaper god kobling til fylkeskommunedirektørens lederteam som er ansvarlig for porteføljestyringen av eiendomsprosjekter. I tillegg vil dette gi klare ansvarlinjer i gjennomføringen av arbeidet.

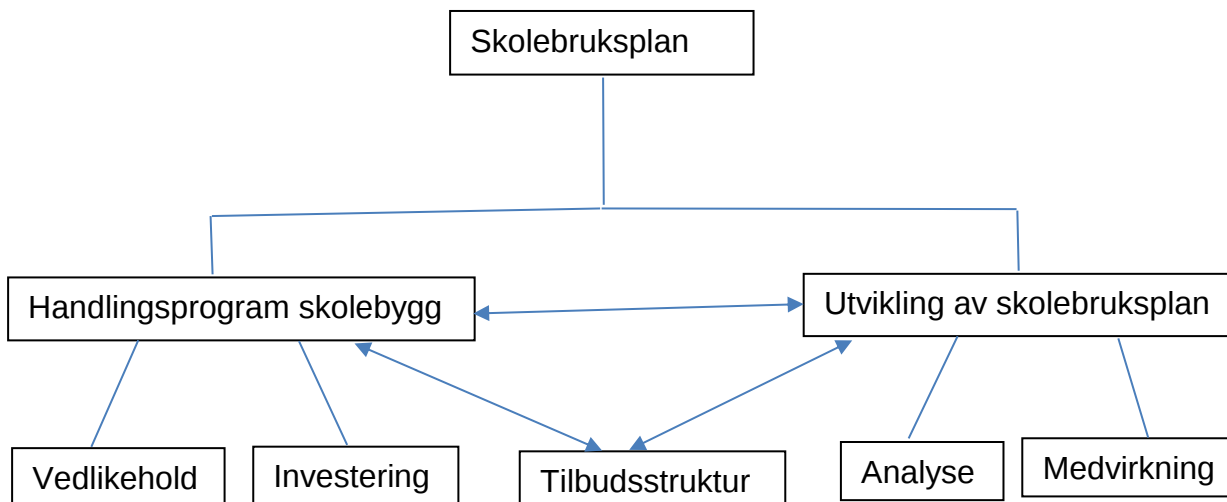
Det utnevnes en prosessleder for utvikling av skolebruksplan Agder. Dette skal sikre et langsiktig arbeid basert på analyse av utviklingstrekk om etterspørsel etter kompetanse i arbeidslivet, og dimensjonering og kvalitet av tilbudet av videregående utdanning. Økonomisk handlingsrom over tid og justering av skolestruktur og bygningsmasse vurderes underveis.

Det etableres en felles arbeidsgruppe for arbeidet med skolebruksplanen med deltakere fra tillitsvalgte, utdanning, eiendom, økonomi, analyse og plan. I tillegg vil denne arbeidsgruppen bemannes med representant for gruppen som arbeider med tilbudsstrukturen. Arbeidsgruppen skal kontinuerlig utrede og vurdere foreslåtte tiltak og anbefale prioritering og gjennomføring. Gruppen skal sikre en god beslutningsprosess og god involvering.

Planlegging og gjennomføring av vedtatte tiltak innen vedlikeholds- og investeringsprosjektene porteføljestyres basert på handlingsprogram skolebygg. Her vil det bli flere prosjekter etter hvert som tiltak i porteføljen blir finansiert, og etter hvert som nye nødvendige behov og tiltak må gjennomføres.

Politikerne involveres gjennom politiske saker og vedtak.

Organisasjonskart:

Status gjennomføring av tiltak vedtatt i juni 2020.

I vedtaket fra juni 2020 er både vedlikeholdstiltak og behov for utbyggingstiltak listet opp. Som nevnt i saken kan ikke listene betraktes som en rangert prioriteringsliste. Listene påvirkes av nye opplysninger, økonomiske rammer og praktisk mulighet for oppstart og gjennomføring. Listene oppdateres fortløpende og det gjøres en årlig hovedrevisjon der også nye prosjekter kan legges til.

Følgende forhold i listene nevnt over er gjennomført og avsluttet:

- Tangen videregående skole. Utbedring gulv i kjøkkenarealer, lekkasje i tak repareres i år.
- Kvadraturen videregående skole. Utskiftning av vinduer i bygg C.
- Vennesla videregående skole. Drenering av underetasje.
- Vågsbygd videregående skole. Ny taktekking.
- Risør videregående skole. Nytt sveiseavsug.
- SMI-skolen, Kristiansand. Brakkemoduler for kontor og lærerarbeidsplasser er under oppføring.
- SMI-skolen Arendal. Første byggetrinn på Furukollen er igangsatt og ferdigstilles til skolestart i år.

Følgende tiltak er under planlegging og iverksettes parallelt:

- Flekkefjord videregående skole, strakstiltak for HT-elever. Flytte elever på linje for hverdagslivstrening inn i hovedskolen. Arbeid med eget mulighetsstudium for hele skolen pågår.
- SMI-skolen i Arendal, tilbygg på Furukollen er under oppføring. Planlegging og gjennomføring av andre byggetrinn planlegges gjennomført i 2022, men er ennå ikke endelig kostnadsberegnet.

- Kristiansand katedralskole Gimle. Tiltak for å erstatte bruk av brakkerigg gjøres. Det utredes i disse dager hvordan mangel på areal ved skolen kan kompenseres. Hvilke muligheter finnes på andre lokasjoner i Kristiansandsområdet?

Følgende to prosjekter avklares ift. funksjon og investeringsomfang:

Det er igangsatt parallelle konseptvurderinger ved Mandal videregående skole og ved Vennesla videregående skole.

- Mandal videregående skole.
 - Vedtak fra juni 2020: Rive brakkemodul og bygge tilbygg for tilrettelagt undervisning.
 - Tidligere konsept med skisser revideres. Arbeidstilsynet har gitt fylkeskommunen frist til 31.7.22 med å etablere langsiktige og holdbare løsninger.
- Vennesla videregående skole.
 - Vedtak fra juni 2020: Det etableres tilbud om Bygg- og anleggsteknikk.
 - Det gjøres en konseptvurdering hvor behov for arealer, samt leie eller eie vurderes.

Etter endt konseptutredning vil administrasjonen komme tilbake til begge utbyggingsprosjektene i en politisk sak. Saken vil beskrive forslag til løsninger med investeringskalkyler.

Overordnet beskrivelse av prosess skolebruksplan Agder

Skolebruksplanen utvikles som en strategiprosess med bred medvirkning fra egen organisasjon, kommuner, politikere, arbeidsliv og frivillig sektor. Fylkeskommunedirektøren vil tidlig høsten 2021 utarbeide en detaljert beskrivelse av hvordan dette arbeidet skal gjennomføres i praksis. Som nevnt blir dette et langsiktig arbeid der en skal følge med på langsiktige utviklingstrekk. Det vil helt sikkert dukke opp kortsiktige behov. Disse behandles underveis på ordinær måte, men i hovedsak blir vedtak fattet i den årlige budsjettprosessen.

Strategiarbeidet skal gi forutsigbar tilpasning av skolestrukturen i Agder som er best mulig tilpasset etterspørsel etter utdanning fra ungdommen, nasjonale krav og etterspørselen etter kompetanse i arbeidslivet

Sammenheng mellom arbeidet med skolebruksplan Agder og tilbudsstrukturen

Tilbudsstrukturen representerer et øyeblikksbilde som viser omfang og hvilke tilbud de ulike skolene har. Dette bildet er i stor grad påvirket av hva som har vært tilbudt tidligere, men bearbeides ut fra behov for endringer og innspill fra den årlige høringsprosessen. Til sist kan dette justeres ut fra hva årets elever faktisk har ønsket.

Vedtatt tilbudsstruktur blir rammen for det årlige inntaket av elever til videregående skole. Skolebruksplan Agder ser i hovedsak fremover. Hva er forventet elevtallsutvikling i de ulike regioner og eventuelle endringer i søkemønster, næringslivets behov og forventede

endringer i dette? I tillegg kommer politiske føringer og satsingsområder nasjonalt og lokalt. På bakgrunn av dette trekkes slutninger om hvordan vi innen den fysiske og økonomiske rammen bør planlegge den fremtidige skole- og tilbudsstruktur og hvilke investeringer vi da må prioritere, hvilke ressurser som skal frigis eller som kan flyttes, slik at vi totalt sett for Agder fylkeskommune er best mulig tilpasset skolens og samfunnets behov.

Endringer i skolestruktur og tilbud påvirker både elever, ansatte og lokalmiljø. Det er derfor viktig at dette planlegges slik at alle aktører kan ivaretas på en best mulig måte. I mange tilfeller vil dette skje trinnvis gjennom påfølgende prosesser knyttet til den årlige tilbudsstrukturen.

Fordi forvaltningen av skolebygg (påbygg, nybygg eller ombygging) i stor grad er avhengig av tilbudsstrukturen vil det kunne oppstå behov som ikke er beskrevet i skolebruksplanen. Et slikt eksempel er søkningen av voksne til videregående opplæring. 1000 nye voksne i Kristiansandsregionen betyr at vi må finne lokaler til disse. Eiendom, utdanning og økonomi har i samarbeid kommet fram til at Elvegata 4 kan huse de voksne (se vedlegg). Dette er et eksempel på hvordan flere fagområder må arbeide sammen for å finne løsninger til beste for elevene våre. Sak om dette fremmes på ordinær måte til politisk behandling ved første anledning.

Vurderinger

Drift av den videregående skolen er den klart største aktiviteten i Agder fylkeskommune, både målt i antall årsverk og penger. Av alle aktivitetene som fylkeskommunen driver er resultatene i den videregående opplæringen den viktigste faktoren for utvikling av levekårene på Agder. Skal vi oppnå målene i Regionplan Agder 2030 er det derfor viktig å prioritere den videregående skolen. Denne prioriteringen må ha utgangspunkt i oppdatert kunnskap. I arbeidet med skolebruksplanen mener derfor fylkeskommunedirektøren det er viktig å basere beslutninger på oppdaterte analyser som drøftes i gode prosesser over tid.

Denne prosessen må gjøres med god og bred medvirkning fra arbeidsliv, politikere, kommuner og frivillig sektor. Fylkeskommunedirektøren mener arbeidsmåten, som er beskrevet i denne saken, vil føre til dette. I tillegg mener fylkeskommunedirektøren at denne arbeidsmåten vil skape større forutsigbarhet angående tilpasninger av skolestrukturen. Dette er svært viktig for de elever, ansatte, kommuner og lokalmiljøer som kan bli påvirket. De politiske beslutningsprosessene blir også forutsigbare.

Regionplan Agder 2030

Agder har et uttalt mål om å opprettholde et desentralisert tilbud innen videregående opplæring. I tillegg til å bidra med desentraliserte arbeidsplasser, er det viktig å legge til rette for et bredt utdanningstilbud nær der folk bor. Utdanning generelt er en av de viktigste bærebjelkene i vårt samfunn. Den offentlige skolen bidrar til utjamning, inkludering og likestilling, noe som igjen har stor innvirkning på levekårene. Selve skolebyggene er også en ressurs for nærmiljøet. Samarbeid med kommune, kursleverandører, frivillige organisasjoner o.l. åpner for allsidig bruk og stedsutvikling.

Skal Agdersamfunnet kunne møte det framtidige behovet for kvalifisert arbeidskraft, er det viktig at det legges til rette for gode skolebygg som fremmer læring. Det fysiske miljøet blir dermed et sentralt redskap for at vi kan nå de mål som er vedtatt. Slik gir gode fysiske

rammer for læringsarbeidet fylkeskommunen en mulighet til å løse de oppgavene de har fått ansvar for med hensyn til opplæring og kvalifisering av egdene. Investeringer i skolebygg, enten det er nybygg, påbygg eller store ombygginger, må knyttes opp mot signalene i regionplan Agder. Framtidig kompetansebehov samt andre relevante framskrivninger som elevtallsutvikling spiller inn når det utarbeides strategier knyttet til skolebygging. Her er kortsiktig og langsiktig tilbudsstruktur et godt redskap. Det er viktig å sikre at skolebygningene i Agder gjenspeiler nye behov, men også at vi utnytter eksisterende bygg. Det innebærer at flerbruk, sambruk, samlokalisering og sammenslåing for å sikre effektiv arealbruk vurderes. Dette er også i tråd med Agders klimastrategi.

Økonomiske konsekvenser

Det er avsatt 5,5 mill. kroner til Skolebruksplanen Agder i 2021. I tillegg vedtok Fylkestinget i april 2021 (PS 12/21) å overføre 1,9 mill. kroner i mindreforbruk fra 2020, samt:

- 1. Det settes av 20 mill. kroner inkl. merverdiavgiftskompensasjon til oppfølging av Skolebruksplanen fase 1. Prioritering av den samlede avsetningen for 2021 innarbeides i rapporten for 1. tertial.*

Samlet økonomisk ramme for 2021 utgjør dermed 27,4 mill. kroner. Hvordan bruken av disse midlene er tenkt benyttet til vedlikeholds- og investeringstiltak vil komme frem i 1. tertialrapport.

For å sikre muligheten for aktiv porteføljestyling av tiltak, anbefales at mer- og mindreforbruk på tiltakene avstemmes mot den økonomiske avsetningen til Skolebruksplan Agder i inneværende budsjett og økonomiplan. De større pågående skoleprosjektene vil også kunne ha potensiale for å kunne overføre mindreforbruk inn i den samlede porteføljen etter hvert som de ferdigstilles.

Politikerne vil orienteres gjennom rapportering om økonomi, fremdrift og kvalitet på den gjeldende porteføljen.

Kristiansand, 03.05.2021

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kenneth Andresen
fylkesdirektør Analyse og plan